

Вѣстникътъ излиза дваждъ: на 1 и 20 а притурката, — еднѣждъ: на 10 число всѣки мѣсецъ
ДИРЕКТОРКА: ТЕОДОРА Г. НОЕВА.

Жулиета Адамъ.

Жулиета Ламберъ е родена въ Verberie. Най

напрѣдъ тя се оженила съ адвокатина, M. La Messine. Филологическото си поприще почивала съ редъ разкази и съ издание на единъ томъ етюди. Тя обаче останж вдовица и се оженва повторно съ M. Edmond Adam, началникъ на полицията и сенаторъ, когото изгуби въ 1877 г. Тя продължи филологическата дѣятелностъ, като издаде слѣдующитѣ съченения: Le Mandarin, Dans, les Alpes, l' Education de Laure, Jean et Pascal, Laide, Greque, La chanson des nouveaux êroux и пр. Освѣтъ разнитѣ романи и етюди, които заематъ едно почетно мѣсто въ французката филология, тя очреди въ 1879 г. издаването на едно критическо и политическо списание подъ надсловъ "Nouvelle Revue". Въ това списание тя излага своитѣ политически,

философски възгледи, като ги развива съ особено искусство. Тя е особенно Рософилъ и е писала много статии за полза на руситѣ и сближаване на французитѣ съ тѣхъ.

Нейната канцелария е центръ не само на най-ученитѣ французки мъже, но и на най-главни политици. Нейнитѣ мисли по жената испратени до насъ, сѣк обнародвани въ 11 брой на Ж. Свѣтъ, I год. Тя е сътрудница и на вѣстника ни.

Госпожа Де-Стаелъ и Феминизмътъ.

Между дневнитѣ въпроси, феминизмътъ е най-модерниятъ. При всичко че едни го подиграватъ, други го поддържатъ най-ревностно; при всичко че прѣдизвиква всѣкакви полемки, подига хиляди протестации, все пакъ, обаче, той не сполучва да заинтересова достатъчно и приспечели надлѣжно обществено мнѣние. Дѣятелността на нѣколкото талан-

твенното мнѣние. Дѣятелността на нѣколкото талан-

тливѣ жени, които сѣ поставили на челото на туй движение, ще ли може да принесе нѣкакво измѣненіе на тая несправедлива и незаслужена обща индиферентностъ?

По между това, позволено е да се запита нѣкой, какви би били за щастіето на жената послѣдствіята отъ едно състояніе, различающе се отъ настоящето. По случая на тоя толкова важенъ въпросъ, показало ни се за много интересно да разгледаме миѣнието и мислитѣ на една жена, на която съчиненията сѣ имали дѣйствиелно влияние върху идентѣ на врѣмето си, на която ученіето и талантъ сѣ достигвали до геніалностъ, която е третирала съ еднакво прѣвѣсходство всичкитѣ въпроси по философията, чувствителността, искусството, политиката, литературата. Думата ни е за г-жа де Стаелъ.

Г-жа де Стаелъ, безъ да отрича на жената умственната ѣ висота, хубавия ѣ талантъ, види се най-много овпечатлена отъ неудобствата, които послѣдватъ за неѣ отъ всичко, що ѣ отдѣля, отъ всичко, що ѣ отнема отъ семейния и свѣтовния животъ.

Слѣдующий откъслецъ ще позволи да се оцѣни най-добръ миѣнието на тая прочута жена:

«Сжществуванието на женитѣ въ обществото е още неопрѣдѣлено въ много отношения, казва ни Г-жа де Стаелъ. Желанието да угодиѣтъ дразни духа имъ; разумътъ имъ свѣтѣва тъмнотата. Всичко е условно въ тѣхнитѣ успѣхи, както и въ тѣхнитѣ несполуки. Ще дойде едно врѣме, когато законодателитѣ философи ще обърниѣтъ сериозно внимание върху въспитаванието на женитѣ, върху защитаваніето имъ отъ гражданскитѣ закони, върху налагаемитѣ имъ длѣжности, върху гарантираніето имъ надлѣжно щастіе.

«Каквото сполуча за единѣтъ погубва другитѣ. Тѣхнитѣ прѣимущества имъ вредѣтъ по нѣкога; другъ пътъ недостатѣцитѣ имъ послужватъ! Ако тѣ искатъ да се повишѣтъ, то хората разгледватъ като прѣстѣпление силата, която законитѣ не имъ сѣ дали. Угнетаватъ ги, ако тѣ останѣтъ роби. По нѣкога тѣ сѣ всичко; другъ пътъ тѣ не сѣ нищо; ако нѣкоя жена, увлѣчена отъ послѣдствіята на умственното прочувание, пожелала би да го постигне то колко шѣше да бѣде полезно да ѣ отвърниѣтъ отъ това своеврѣменно! Испитайте общественния редъ, бихъ ни казали. Ще видите, че цѣль цѣленичѣкъ е въорѣженъ противъ жената, която иска да се подигне на висотата на мъжевата репутация.

«Щомъ нѣкоя жена сполучи да бѣде важна личностъ, публиката въобще е прѣдрасположена противъ неѣ. Славата даже може да послужи за укоръ на жената, защото има контрастъ между славата и естественното ѣ прѣдназначеніе.

«Учениѣтъ мъже, очудени при срѣщата на противници помежду женитѣ, не умѣѣтъ да ги цѣниѣтъ, нито съ великодушнѣето на единъ противникъ, нито пъкъ съ снисходителността на единъ защитникъ. Въ тая нова борба, тѣ не послѣдватъ нито законитѣ на честъта, нито ония на добротата.

«Изгледѣтъ на туй недоброжелаваніе кара жена-

та да потрепери, колкото и да е тя високопоставена, и лична куражлива въ злочестѣта, тя е страхлива противъ злобата. Мислитѣ ѣ сѣ распалени; нѣ характеръ ѣ остава слабъ и чувствителенъ.

«Женитѣ инстинктивно усѣщатъ, че въ дълбочинитѣ на естеството имъ сжществува нѣщо чисто, деликатно, увѣхвающе подъ погледитѣ на публиката. Духътъ, талантѣтъ, една страстна душа може да ги искара отъ закривающия ги винаги облакъ. Нѣ тѣ ще жалѣѣтъ винаги за него, като на едно тѣхно истинско прибѣжище.»

«Мъжѣтъ може въ съчиненията си да отблѣсне и опровергае клеветитѣ, що сѣ пуснѣти въ негова смѣтка; нѣ защищаванието за женитѣ е недостатѣкъ: оправдаваніето имъ е излишенъ шумъ. Единъ великъ талантъ може да въстѣржествува надъ всички тия укори. Нѣ при все това за женитѣ е мъчно да придобиѣтъ друга голѣма репутация освѣнъ оная на хубостѣта, и да ѣ спогодиѣтъ съ независимотѣта на въздигнатия си чинъ; мъчно е да не изгуби тя чрѣзъ тая репутация нищо отъ достоинството, грациозността, свободата, естественността, които трѣбва да характеризиратъ такта имъ и манеритѣ имъ. Обаче, ако положеніето на женитѣ е твърдѣ несъвършенно въ гражданския редъ, то трѣбва да работимъ за подобреніето на сѣдбата имъ, а не за унижаваніето на духа имъ. Само въ случай на една деликатна грижливостъ отъ наша страна за женското щастіе, можемъ да се успокоимъ относително женския духъ. Възможно е, щото, развивайки, тѣхния разумъ, освѣтляваме ги върху злиниѣтъ привѣрзани къмъ тѣхното прѣдназначеніе.

Парижъ

В. М-ва

Еволюцията на феминизма.

Неточно би било да се претендира, че движението за въ полза на женското освобождаване датира само отъ послѣдната половина на нашия вѣкъ и че еманципаторнитѣ, заедно съ всичката тѣхна ревностна пропаганда, тѣхни малобройни или многобройни дружества, тѣхнитѣ вѣскания чисто и ясно опрѣдѣлени, сѣ открити и доказани на послѣдѣкъ само.

Безъ да се повръщаме къмъ старитѣ врѣмена — при всичко че Проксагоровата програма, повторена отъ Аристофана не се различава по нищо отъ оная на днешнитѣ ни поборници — неизбѣжно нужно е да се покаже, че феминистическото движение, безъ да е обозначено съ тая титла, сжществувало е прѣзъ всичкитѣ епохи и че лесно е да му се откриѣтъ диритѣ толкозъ прѣдъ срѣднитѣ вѣкове, колкото и подиръ великата Революция. Всѣки пътъ, обаче, това сѣ били по единични опити: нѣкои благородни жени, които сѣ се възползували отъ нѣкоя привилегия, за да се проучѣтъ или за да излѣзѣтъ на бой заедно и подобно съ мъжѣтъ; лични теории на нѣкои писатели, мъже или жени, които толкова въ XV-я, колкото и въ XVI-я и XVII-я вѣкове изискали равенството и за двата пола, протестирали противъ злоупотрѣбленіето на мъжевия

авторитетъ въ семейството и въ обществото и сж се произнесли за нуждата на реформи.

Обаче, тия списатели, които зпмали отгорѣ си защитата на женската кауза, били рѣдки, ако и да намираме нѣкои отъ тѣхъ и помежду женитѣ, твърдѣ убѣдени въ възможността на пълното освобождаване човѣшкото същество безъ разлика на полове. Така Г-ца Мария Lejars de Gerigny, родена въ 1566 г. и умрѣла въ 1645 год., жена съ голѣмо образование, лична списателка издала въ 1622 год. книгата: *За равенството на мъжете и жените*.

Въ 1706 г. една госпожа на име Доуен, двовица de la Foataine, въ отговоръ на единъ писмо отъ рода на г. Стриндбергъ, който бѣше публикувалъ единъ *Парадоксъ върху жената*, идѣто се нѣкой мъжи да докаже, че тя не е отъ човѣшки родъ, съставила една книга титулирана: *Триумфътъ на жената*, гдѣто тя отблъсвала аргументацията, слаба и безъ това, на тоя антифеминистъ.

Ние намираме още въ 1770 год. единъ горещъ защитникъ на развода чрезъ съчинението подъ надписъ: *Викътъ на една честна жена*. Въ откритието *Истина*, въ 1784 год., единъ анонимъ искалъ, щото да се отмѣнижтъ несправедливитѣ и омразнитѣ закони, които правѣли жената съвсѣмъ зависима отъ мъжа ѝ. Трѣбва да споменемъ още между списателитѣ феминисти: Томасъ (*Опитъ за женитѣ*, 1750 г.); да Рну (*Диалогъ върху цѣлността на женитѣ* 1717 год.); и анонимния списателъ на *женското възпитание* (1719 г.)

Истинскитѣ процесъ за въ полза на женското освобождение билъ, подигнатъ отъ Sieyès и Кондорсѣ двама велики умове, които обявили, че е недосгойно да се държи жената далечъ отъ публичнитѣ работи, да нѣма тя почти правото да си урежда собственитѣ интереси и да нѣма никакво право нито върху нмота си, нито върху дѣцата, които принася на обществото. Нѣ гласѣтъ имъ, ако и да билъ послушанъ въ всичко, касающе се до общественитѣ реформи, не намѣрилъ, относително женския въпросъ, никакъвъ отзивъ въ публичното мнѣние, освѣнъ нѣкои революционери, които отпослѣ станжли: за това прѣдметъ на много подигравки.

При все това, обаче, феминистическата тенденция не исчезнала и отъ 1789 год. Тя се изказала съ една истинска сила. Въ тая именно година ние намираме първата дия на едно общо дѣйствиѣ, на едно солидарно сгруппиране на женитѣ — нѣщо, което отпослѣ е станжло толкова обикновено.

Женитѣ, свикани отъ Théroigne de Méricourt на 5-й Октомврий 1789 год. на площадъта Лудовикъ XV-й, поискали правото да живѣяжтъ, понеже сж били измжчени отъ една страшна мизерия, и сж изказали желанието да си иматъ и тѣ мѣстото въ комуната, да могатъ присжтствува въ засѣданията на законодателитѣ; а това нѣщо имъ било отетжпено.

Нѣ по едно проныческо прѣдложение на Chaumette, който казалъ, че женитѣ трѣбва да плетатъ прѣзъ туй врѣме, когато мъжетѣ разисквали, останало имъ пмето *плетачки*. Освѣнъ туй, тѣ сж били често прѣд-

метъ на лесни шегувания, а Théroigne de Méricourt, взета публично на подигравка отъ нѣкои грубиянци, умрѣла отъ срамъ и скърбъ.

Около сто години по-късно била отдадена надлжжната честь на тая истинска мъченица на свободата отъ единъ личенъ списателъ, Филарета Charles, който станжлъ историографътъ на много лични жени, омразени и пожртвени отъ глупавата тълпа.

Първото прошение на женитѣ било отправено на Националното Събрание, въ Парижъ, на 26 Октомврий 1789 г. Слѣдъ като излагали въ прошеието си трудното имъ положение, разисквали онуй на момитѣ безъ зестра и безъ срѣдство да си печелижтъ честно хлѣба, тѣ искали да имъ се позволи да заематъ служби и постове, съответствени съ способноститѣ имъ; тѣ поискали още да се признае равенството на двата пола, прѣзъ видъ на всемирното щастие.

Въ тая епоха ние намираме тѣй сжщо първитѣ дружества, основани и прѣдсѣдателствувани отъ жени. Тѣ пмали за цѣль да прѣдложжтъ, освѣнъ общественитѣ реформи, ония за гражданското положение на женитѣ. Тѣ вѣрвали, и твърдѣ логично, че обявяването правата на жената трѣбвало да послѣдва отблизу онуй за правата на мъжа.

Г-ца д' Орбъ, избрана за прѣдсѣдателка въ дружеството на приятелкитѣ на Конституцията, краснорѣчива ораторка, сто години прѣди Мария Деремъ прѣхвалила добринитѣ на свободата и говорила върху «унижтелната тъмнота, въ която сж били принудени женитѣ да живѣяжтъ, мъчно прѣнасяйки чувството на унижаванпето си.»

Всички очаквали проклѣмипанпето на женската свобода, безъ да полагатъ ни най-малко, че е възможно да се изостави на страна отъ реформаторитѣ на законитѣ тоя принципъ. Обаче, установени ведижтъ тия закони нищо не прѣдвжждали за женитѣ. Тогава Олимпия de Gouges почишла истинската борба за *Правата на жената*. Тя ги е формулирала въ седемнайсе члена, които могатъ се счете като истинското евангелие на феминизма.

Олимпия de Gouges, талантлива и твърдѣ образована писателка, съставила съ голѣма логичност и точност, съ онѣ седемнадесетъ члена, на които важността и цѣната не се признали тогава, нѣ днесъ почва да се оцѣнява надлжжно. Трѣбва, прочее, да ѝ споменуваме като истинската инициаторка на феминистическото движение, собствено казано, което по такъвъ начинъ допира отъ сто години насамъ, ако да се е развило подиръ много прѣжжсвания.

Ето главнитѣ точки отъ тия заключения:

«Жената се ражда свободна и равна съ мъжа по правата; общественитѣ отличия зависжтъ отъ общата полезностъ. Принципътъ на всѣко господствуване се състои собствено въ народността, която се съставлява отъ съединението на мъжа съ жената. Никое тѣло, никое лице не може да упражни авторитетъ, който не произхожда социално отъ него.

«Свободата и правдата се състоижтъ въ отдаване всичко принадлежаще другиму. Така упражняването

естественнитѣ права отъ жената нѣма границитѣ, които въковната тирания на човѣка ѝ противопоставя. Тия граници трѣбва да бѣждатъ прѣмѣнени отъ законитѣ на природата и разума. *Законътъ трѣбва да бѣде изражението на общата воля; всичкитѣ гражданки, както всичкитѣ граждани, трѣбва да сѣдѣтѣ лично или прѣзъ прѣдставителитѣ си въ формиранieto му.* Той трѣбва да е еднакъвъ за всичкитѣ. Всичкитѣ гражданки и всичкитѣ граждани, като сѣ равни прѣдъ неговитѣ очи, трѣбва да бѣждатъ поставени наравно на всичкитѣ почести, служби и постове споредъ тѣхнитѣ способности и безъ друго различие освѣнъ онуй на тѣхнитѣ добродѣтели и тѣхнитѣ таланти.

«Жената плаща еднакви даждия съ мъжа; тя има еднакво съ него право да иска смѣтка отъ всѣки публиченъ агентъ за администрацията му.

«Жената има правото да се качи на гилотината; тя трѣбва тъй сѣщо да има правото да се качи на трибуната».

Не можемъ, по нѣмане мѣсто, да цитираме всичкитѣ членове на тая програма; нѣ справедливо е да прибавимъ къмъ тия заключения, че всичкитѣ изискания на феминизма сѣ въ него и че, възнѣ отъ тѣхната личностъ отъ тѣхната ревностъ въ борбата, отъ тѣхната способностъ относително сръдствата, модернитѣ емаципаторки нито измѣнили, нито сѣ ѣж увеличили значително. Името на Олимпия de Gouges трѣбвало би да бѣде записано първо въ златната книга на борящия се феминизмъ.

(Слѣдва).

Жената въ службата на обществената машина.

Прѣзъ колкото врѣме Държавата се прѣдставлявала само отъ силата, до колкото общественый организъмъ ималъ за цѣль войната, женската роль въ общѣственния механизъмъ била нищожна. Нѣ колкото царството на силата отстѣпва прѣдъ организирваното за миръ общество, женската роль расте, става отъ день на день по-важна, и по-важна, елементътъ, който прѣдставлява, съучаствува и прѣобладава въ всѣко общественно движение, а често пѣти и завладѣва всичко.

Милостѣта, побратимството сѣ женски добродѣтели, които всѣки день правѣжатъ нови завоевания въ сѣрдцата и се прѣдставляватъ общественно съ особенни учреждения. Луксътъ, богатството, естетичността ежедневно повече и повече се распространяватъ между всичкитѣ общественни классове, като распространяватъ въ сѣщо врѣме и собственостѣта на женската почва. Когато, прочее, женский елементъ придобива такъва важность, женитѣ се подканватъ да дѣйствуватъ, да се отличатъ въ борба, водена на своя почва, която тѣ сами си извоювали. А и дѣйствуватъ вече тѣ въ голѣмо число. Прѣзъ врѣмето, по което се тѣ развиватъ духовно и се повишаватъ въ сѣщо врѣме на по-висша степенъ въ службата на обществената машина.

Посланието на първитѣ труженици, на ония, които приготвяватъ пѣтя, трѣбва да се ограничава въ издѣйствуване на получаване равенството на мъжски и женския полове и въ публичнитѣ, и въ частнитѣ работи съ условие да се отдаватъ на женитѣ постове угодни и съобразни съ естественната ѣ способность и съ подобающето на женския полъ прѣдназначенне.

Парижъ.

Жулиета Адамъ.

Иранско прѣдание отъ кн. Д. Н. Цергелева

Деньтъ бѣ навѣсенъ. На терасата въ дворецътъ си седѣше Джемшидъ, могъщитѣ Ирански царъ; той бѣше самъ — на нѣколко крачки отъ него стоѣше орженосецътъ му съ лѣжкътъ и стрѣлитѣ. Царя седѣше мълчипската, като гледаше съ разсѣенъ погледъ облацитѣ дълбоко замисленъ, които (облаци) плѣзѣхъ почти до земята, като се натискахъ по скалитѣ и като обвиняхъ върховетѣ на планината съ тѣжка полена; когато тукъ-тамъ се раскѣсваше, тѣхната сива завѣса, послѣ тѣхъ се видѣше не синето небе, а други облаци, сѣщо такъва сиви, само растлани равно и неподвижно, като че тий сѣ истинали и за всѣкога сѣ застѣпали небето съ своята непроницаема масса.

Изведнѣжъ въ облакътъ се показа една черна точка, тя бързо растѣше и се приближаваше съ неравни, бързи движения; тя ту се допираше до върховетѣ на дърветата, ту отново се издигаше високо надъ тѣхъ. Едва успѣ да ѣж забѣлѣжи царътъ, когато бѣше вече само на нѣколко десетки крака отъ него, още едно мигновение — и можеше вече ясно да се различи единъ орелъ, който напраздно се стараѣше съ желѣзнитѣ си ногтѣ да улови змията, която като черна лента се бѣше обвила около му и го душеше съ своитѣ прѣстене.

— Лѣжкътъ ми!

Орженосецътъ се втурна къмъ царя — и стрѣлата засвири. Не напусто се считаше Джемшидъ първи стрѣлецъ въ Иранъ — стрѣлата, безъ да нарани орелътъ, прониза змията и тя, като испустна жертвата си, паднѣ отъ високо и се прѣби въ камънитѣ при самитѣ царевн крака; пѣкъ орелътъ, като си распери силнитѣ крилѣ, почна да се издига все на високо и скоро изчезна въ облацитѣ.

Минѣхъ се три деня. Царя пакъ седѣше на терасата, ясното небо, съ синя омбреа се бѣ расперило надъ земята, далечнитѣ синѣжни върхове се блѣхъ на хоризонта съ млѣчна блѣскавина. Отъ единѣжъ на царя се чулъ шумъ отъ крилѣ — и орелътъ, полечка като описа нѣколко кръга надъ него, спустна се на земята. Джемшидъ тутакси го позналъ: на крилѣтѣ му още стоѣхъ слѣдитѣ отъ змийскитѣ ухапвания. Не успѣлъ още царътъ отъ близо да го разгледа, когато той, като испустна отъ клювътъ си нѣколко зърна и отново като замахнѣ съ крилѣ, почна да се издига съ широка спирала и да се поглѣща отъ ясната небесна синевина.

Царя свикалъ мобедитѣ (гадателитѣ), нѣ тия не

могли да отгадаѣтъ значението на прѣдсказанието и да опрѣдѣлижтъ, какви зърна е донесълъ пратениникътъ на Ормузда. Рѣшили да ги посѣжтъ въ градината при терасата. Врѣмето вървѣло и зърната израстижали; на жилавитѣ клончета, съ прозрачни янтари бои овиснажли плодове, нѣ никой не се рѣшавалъ да ги откъсне. Мобедитѣ се рѣшили да изстискатъ отъ тѣхъ сокъ и да приготвижтъ питие, нѣ вкусътъ му се оказалъ така страненъ, щото тѣ го счели за отрова. Нѣ, тѣй като и отровата може да послужи, било рѣшено да го съхранижтъ въ подземieto съ здрава врата, ключътъ отъ което се пазилъ отъ Фреренгъ, любимата жена на Джемшида. Минѣла година, минѣла друга — всички забравили за него.

Между това въ прѣдѣлитѣ на Иранъ нахлували враговетѣ, нѣ Джемшидъ имъ отблъсналъ нападенията и на далеко ги прѣслѣдвалъ; напусто Фреренгъ прашала при него скороходецъ подиръ скороходецъ, като го умолявала да се възвърне, той все по-надълбоко отивалъ въ безпладнитѣ пустинии на Турана, доклѣ, най-сетнѣ враговетѣ не му отрѣзали отстъпващето.

Днитѣ течехъ единъ подиръ другъ, и нещастната Фреренгъ напусто чакала да чуе нѣщо за своя повелителъ; какво ще стане сега тя, какво ще бѣде съ цѣлата страна? Тѣжно и уединено проседѣвала тя по цѣли дни на терасата, като очаквала, не ще ли се вдигне прахъ по пѣтя, отъ гдѣто се скри царя съ дружината си. Не единъ пѣтъ и се бѣ и примирѣ сърдцето, когато на хоризонта се показваше тъмна точка, и като се приближаваше къмъ неѣж, растѣше и бързо се носѣше по знакомий пѣтъ. Нѣ не успѣвала тя да достигне до половината пѣтъ, когато вѣтрѣтъ измѣнявалъ направлението си, и заедно съ него се занасѣхъ въ друга страна подигнатитѣ отъ него кълба пѣськъ и прахъ.

Нощѣмъ, кога горѣщината спадала и хиляди звѣздни огнѣве горѣли въ безоблачното небе, мрачно и тъмно е било въ опустѣлий дворецъ на Джемшида. Образи единъ отъ другъ по-мрачни и по-печални прѣминавахъ прѣдъ уплашенитѣ очи на бѣдната Фреренгъ, послѣднитѣ ъ надѣжди изчезвали и всѣкой новъ день ставали по слаби и по слаби. Още малко и ако враговетѣ не потопижтъ страната съ крѣвава вълна, не убиѣжтъ послѣднитѣ войници на Иранъ и женитѣ имъ не завѣдѣжтъ въ робство — въ страната ще се възцари новъ владетель; тия градини, тоя дворецъ ще стапѣжтъ неговъ дворецъ и градини — тя самата . . . , Нѣ не, до такъвъ позоръ тя не ще допустне Всичко е рѣшено, нека вече враговетѣ да идѣжтъ, нека завладѣжтъ страната, тя не ще види, тя не ще стане съучастница на срамътъ и измѣната.

Слънцето не бѣ успѣло още да се покаже надъ планината, а Фреренгъ стоѣше вече на терасата, като си бѣ отправила погледътъ къмъ пѣтя, гдѣто послѣденъ пѣтъ бѣ видѣла царя. Какво остана отъ блѣстѣщитѣ ъ надѣжди, за какво послужи красотата ъ? Нѣма да успѣе това слънце, което ей сега ще се покаже надъ скалитѣ да залѣзе тамъ задъ гората, както и всичко, което сега се алѣниѣ въ свѣтлината на зората,

за неѣж вече не ще бѣде, както не ще бѣде и тя самата А утрѣ, и послѣ единъ мѣсецъ и послѣ години пакъ ще изгрѣва това слънце, като иде озарява тия планини, тия градини, тоя дворецъ, нѣ всичко това ще бѣде вече не това, а друго. Не, по-добрѣ да не се видѣ това другото.

Съ бързо движение тя измѣкижъ единъ ножъ отъ пояса си; чилпкѣтъ блѣсна съ крѣвавъ огънь подъ лѣжитѣ на изгрѣваѣщето слънце още единъ мигъ — и студениятъ му връхъ се допрѣлъ до голитѣ гърди на Фреренгъ, трѣпки прѣмнижали по всичкото и тѣло, — неѣ ъ се прѣдставило, какъ ще потече крѣвътъ, какъ ще ъ зачерви и лицето и дрѣхитѣ Но като се надви, тя отново подигна падналиятъ изъ рѣцѣтъ и ножъ, когато веднага и се счу шумъ отъ крилѣ и цѣлата била развѣна отъ вѣтрѣтъ, — единъ грамодеи оръеъ се пронесълъ надъ неѣж. Фреренгъ потрепала и като че се събудила отъ тѣжъкъ сънъ.

— Благодарѣжъ, прошенияла тя, — ти ме спаси отъ тая ужасна минута, ти ми напомни, че може да се умрѣ, безъ да се обезобразява лицето, което му бѣ тѣй мило.

И бързо като стана, тия прѣмина прѣзъ терасата и се спушна въ дълбоката маза, гдѣто дори и на пладинѣ владѣхъ мракътъ и тишината. Тя взела съ себе си лампата, трептящиятъ пламѣкъ на която едва озарявалъ най-близкитѣ и крачки. Влажността и студѣтъ ѣж овладѣли, нѣ тя съ твърда рѣка взела кованата сръбѣрна чаша и до горѣ ѣж напълни съ влагата отъ сѣдоносниитѣ сѣждѣ, който дълго се пазилъ тугъ забравенъ. Сега разбрала тя значението на ония зърна, които донесе на Джемшида оръеътъ: той не можилъ да отпѣди застрашавашата го гибель, нѣ дали на жена му възможността да избѣгне позорѣтъ.

— Благодарѣжъ ти, крилати пратениче на Ормузда! ти ми помогни да послѣдвамъ слѣдъ мѣжѣтъ си!

И безъ да си даде минута поне за размисленне, тя на веднѣжъ пзеушила чашата. Днишението ъ се спрѣло и огъиъ се разлѣлъ по жилитѣ ъ. Още една мину-та — и всичко ще бѣде свършено. Тихо се отпуснѣжъ тя на земята, вече като не чувствуваше пронизваѣщата ѣж влажностъ; неѣж не плашели страннитѣ сѣнки, що бѣгали отъ трѣптящиятъ пламѣкъ и искритѣ, що се явявахъ по сръброту и златото растурѣни по стѣнитѣ на сѣждоветѣ

Съ звѣиъ се потърголила на земята испразднената чаша, нѣ тя не забѣлѣзала това; ней се чинило, че и златото, и бѣгаѣщитѣ сѣнки, и самата, и горѣстъ, отишла нѣкъдѣ далѣко и до неѣж вече не се касае; тя знаела, помиѣла за тая горестъ, нѣ тя била вече нейна Така ето ѣж смъртъта! Отъ какво се е по-рано бояла? Тя си затворила очитѣ. Показано ѣ се, че около и звѣитѣжъ хилѣди тънки, едва чути сръбѣрни звѣнчета, че нѣкой тихо ѣж люлѣе, като да ѣж приспѣва, че нѣкаква мека, безгласна вълна ѣж занася въ безпрѣдѣлната далечина, и тя отива въ тая далечина все по-дълбоко и по-надълбоко, а врѣмето изчезва, и тя не знае, часове или години сѣж прѣмнижали отъ тогава, какъ тя бѣ испѣла страшното питие. Отъ

врѣме на врѣме ней и се показвало, че надъ ней се запалва нѣкаква свѣтлина, че тя слуша гласове надъ себе си; нъ скоро всичко се слѣдо въ единъ неясенъ звѣнъ, и ней по-надалеко ѿ занасѣше оная сжщата силна и безстрастната вълна.

Веднѣж тя ясно чула гласътъ на Джемшида: — Гдѣ е тя, гдѣ? Умрѣла ли е! Защо не умрѣхъ азъ въ послѣдното сражение! — Не, тя диге, тя е още жива, отговорѣхъ другъ единъ гласъ.

Още единъ мигъ, и тя чувствува горѣщата целувка и си отваря очитѣ. Исплашенитѣ слуги се бѣхъ събрали около ѿ. Тя лѣжи на тая сжщата тераса, гдѣто тѣй дълго очаквала своя милъ Джемшидъ, а той, цѣлъ опрашенъ, не успѣлъ да си свали още пжтнитѣ наряди, стои надъ ней навесенъ. Тя си затваря очитѣ и отново ги открива, а направо отъ гсрѣ ѿ, въ дълбокото безоблачно небе, на страшна висота, безъ да мърда крилѣ, *се оие силниятъ орелъ*. . . .

Прѣминжли вѣкове и тисячилѣтня; зърната донесени на Джемшида отъ пратеникътъ на Ормузда, се разпѣсохъ по всичката земя, и хората отдавна сж прѣстанжли да се боѣтъ отъ питнето, що приспа нѣкога Фреренгъ; неговитѣ благоухани вълни ту се пскрѣжтъ пѣнливо, ту блѣстѣжтъ като пурпуръ на всичкитѣ пирове, като стоплѣжтъ сърдцата и изгонватъ грижитѣ и унинието. Нъ Ариманъ не е позволилъ на челоуѣкътъ безнаказано да се ползува отъ тоя небесенъ даръ, той умѣе и да го отрови съ ядѣтъ си, и когато една капка отъ тая ядъ попадне въ наздравичнитѣ чаши веселостята тутакси се прѣвръща въ яростъ и прозрачната пурпурна влага става на алена кръвъ.

Руссе. 3 Юний 1898 л.

Прѣвела отъ русски

М - а

Училището и домътъ.

Най-главнитѣ възпитателни фактори сж домътъ и училището. Първото възпитание на дѣтето принадлежи на майката. Първото майчино възпитание се отнася особено къмъ тѣлото и се казва охраняване; но колкото се развива дѣтето, духовниятъ животъ постепенно се развива и духовното сношаване на майката съ дѣтето.

Първата майчина грижа за духовното развитие на дѣтето, е свързана съ оная на тѣлесното му развитие. Майката говори на дѣтето си, помилва го, нянка още тогава, когато дѣтето не разбира нито дума и не може да отвърни съ нищо на галенията.

Майката възпитава дѣтето си съ любовь. Но за челоуѣческото възпитание не сж достатъчни само доказателства на обичъ. Майчината обичъ трѣбва да се придружава съ бащината наложителностъ. Безъ това, възпитанието би се обърнжло въ проста сѣнка. Така бащата и майката допълнятъ единъ другиги и въ дѣтинскитѣ възрасти въ нормалнитѣ врѣмена, родителитѣ нѣматъ нужда отъ чужда помощъ за огледване и

въспитание на дѣцата имъ. Но когато дѣтето поржстне и бжде въ възрастъ когато трѣбва да се учи вече и се замивава, тогава домътъ и училището трѣбва съвмѣстно да съучаствуватъ въ дѣлото на възпитание и образувание.

Тѣхното обаче съучастие не е еднакво. По-голѣмата частъ принадлежи на дома, защото домашнитѣ впечатления сж прѣдшествували и за това сж и повече трайни, при това и въ врѣме на училищния животъ, дѣтето продължава да прѣкарва по-голѣмата частъ отъ живота си въ дома при семейството си. Дѣйствително, училището се прѣдстава на дѣтето съ голѣма важностъ и съ строги закони, необходими за реда, но отъ друга страна естествено е ученика да осѣща себе си по-благодаренъ въ семейството си.

Съ всичко това обаче училището притежава прѣдъ дома едно особено прѣимущество. Училището се прѣдстава прѣдъ дѣтето като голѣма сила, която не може да отбѣгне. Ученикътъ веднага счита училището като едно нѣщо особено, цѣло, а себе си, членъ на това цѣло. Възбужда се у него съзнанието на реда и първитѣ принципи на общественостята. Дѣтето, което естествено, е прѣдзначено да влѣзе въ по широкъ кръгъ на дѣятелностъ, съ влизаннето си въ училището прави първитѣ стѣпки за обществения животъ. Просторътъ на опитността въ училището ще се разшири, вече трѣбва да почне самъ да се задоволява въ нуждитѣ си и да прѣтендира правата си отъ съученицитѣ си, да изучи езика си като ту се обуздае ту се распуска. Въ всичкитѣ тѣзи сношения училището е подготовка за свѣта, згодна прѣходна точка за дѣятелния и практическия животъ.

Друго прѣимущество на училището е общитѣ прѣподавания. Истина е, че това прѣимущество се намалява тамъ гдѣто классовитѣ сж прѣпълнени, но и тогава това прѣимущество не се унищожава съвсѣмъ. Ако вземимъ прѣдъ видъ и най-несвършено уреденитѣ училища, въ които ученици отъ разни съсловия и възрасти се учжтъ съдружно, въ които учението става право или косвенно, и тукъ самостоятелността на ученицитѣ най-искустно се възбужда, както взаимното имъ съревноуване. Не ще съмнение това става тамъ, гдѣто прѣподаванията ставатъ методични.

Това съревноуване, което е най-важното педагогическо срдѣство въ училищата, е съвсѣмъ нищожно въ дома и въ частнитѣ прѣподавания. Сжщо мѣмренята които ставатъ въ училището прѣдъ ученицитѣ сж много повече значителни, отъ колкото ако тѣ ставатъ въ дома. Не трѣбва обаче да замѣлимъ че мѣмренята и въ училището, въ много случаи трѣбва да ставатъ на самѣтъ отдѣлно.

Често се случаватъ чрѣзъ едно добро общо прѣподавания въ училището да се прѣдварѣжтъ, много врѣдителни домашни пороци. Училищния редъ необходимо трѣбва да подѣйствува и за домашния редъ. За това всѣко семейство трѣбва да се погрижи, што да испраща дѣтето въ училището така што, то да не се засрами за важността си.

Прѣвела отъ Нейски М. Г. Д-ва

— Самоувѣреността ми къмъ благороднето и правосъдието на Ваше Величество. Агуѣрниъ е наказанъ съвсѣмъ не справедливо, каза дѣвойката.

— Какъ можешъ ти така небрѣжно и язвително да ме засъдишъ, отговори намръщено царьтъ. Какво искашъ?

— Азъ желяжъ да Ви утѣшя и да Ви просвѣтижъ, каза тя небоязливо. Азъ нѣма да оставя да се покажете несправеденъ. Азъ, прѣди да се запозная още съ Агуѣрна, го почитахъ и обичахъ, защото всички го хвалѣхъ за добродѣлитѣ му. Когато Вие го пратихте до родителитѣ ми, за да имъ съобщи за Височайнето Ви предложение, той се прѣдстави дѣйствително прѣдъ тѣхъ и съ голѣмо благородие, убѣдителностъ и краснорѣчие защищаваше прѣдложението Ви, молейки същевременно за да бѣде то прието, но слѣдъ отказването той си замина безъ да продума нищо, освѣнъ само едно поздравление.

— Но несъмнено той иска за и собствената си любовъ къмъ тебе; каза царьтъ.

— Не, Ваше Величество! той включително само Васъ хвалѣше и казваше: Шведскій царь е такъвъ човѣкъ, че и корона да не носи и царь да не е пакъ е единъ най-добродѣтеленъ човѣкъ, когото никога мога не е за да го не приеме за съпругъ. Но въпреки тия хвалби, азъ не можехъ да му обѣщамъ нищо, защото сърцето и ржката ми веќе бѣхъ прѣдадени другиму.

— Знаемъ, каза гнѣвно царьтъ, има ли по-голѣмо неблагоговѣние отъ това чевѣкътъ, комуто азъ повѣрихъ любовта си, бѣше същевременно и мой съперникъ. Какъ той се одържови да се влюби въ васъ? Той самъ ли съобщи това, че Ви любя и че той е съперникъ въ любовта?

— Но азъ Ви казвамъ, че за любовта на Агуѣрна къмъ мене, сегичка за пръвъ пътъ се научавамъ отъ Васъ. Единъ човѣкъ, който нищо не казва за въ своя интересъ, но всичкитѣ краснорѣчия отпуща, за да се постигне цѣльта на друго, който го е пратилъ за туй дѣло — това, казвамъ, показва че той посредникъ е единъ най-честенъ и прѣданъ човѣкъ, каквото Агуѣрниъ, така той, както казвате, е влюбенъ въ мене; но въпреки това нищо не ми каза касателно себе си, а всичко, всичко наредъждаше както подобава за въ вашето собствена полза.

Царьтъ постави ржката по челото си, гаче искаше да изгони единъ страшенъ призракъ, та каза съ мекъ и трѣперащъ гласъ:

— Ингердо, азъ щѣхъ да Ви увѣнча съ царската корона, за да бѣдете царица Шведска да царувате заедно съ мене; азъ почти бѣхъ увѣренъ за щастieto си, но ненадѣйно чувамъ страшни думи отъ устата Ви.

— Не е на властта на царя, да принуди никого, за да го обикне или се влюби него, вижте колко съмъ измършавѣла и поблѣднѣла; за туй именно се прѣдставихъ прѣдъ Ваше величество! не отказвайте се отъ изпълнението на проба отъ страна на едно умирающе същество, което веќе за нищо се не надѣва на тоя свѣтъ. Покажете се справедливъ, къмъ Агуѣрна, нѣ не му казвайте, че азъ съмъ говорила за нѣго.

Ингерда, като показа това, облегли се на единъ столъ, за да не падне.

— Нѣка се завърнемъ въ къщи, мило мое чедо, каза майка ѝ. Колко болки. . . .

— Царьтъ взе да ходи изъ стаята. Нѣнадѣйно се спрѣ и каза, покъртенъ:

— Ингердо, ти ме трогна. Божия прѣстъ е туренъ тука въ туй дѣло, та всичко благополучно ще се свърши.

Послѣ той отвори вратата и извика.

— Доведѣте тукъ завчасъ Агуѣрна.

Въ голѣмата стая владѣеше дълбоко мълчание. Тие чакахъ Агуѣрна, той слѣдъ малко бѣше облѣченъ въ селскитѣ си дрипави дрѣхы. Той като видѣ Ингерда и майка ѝ, постоя за малко, послѣ се прѣклони и спокойно се обърни къмъ царя, съзнаващъ че е справедливъ.

— Агуѣрие, каза царьтъ; ти си невиненъ и дрѣхата, която носишъ, свидѣтелствува за несправедността ми. Съблѣчи се веднага отъ него, защото срамъ ми е да те глѣдамъ така. Отъ сега нататкъ ти въ мене ще намѣришъ единъ благосклоненъ господарь и вѣренъ приятель. А ти, Ингерда, ако Богъ ще ти подари пакъ здравие, не отказвай си ржката Агуѣрну, — нищо, за което те моли самъ царьтъ.

Тогива Ингерда пригръщайки майка си, пошепна ѝ съ посълзени очи:

— Бѣдѣето ми е гробьтъ.

Впрочемъ слѣдъ кѣсо врѣме болѣстта изчезна, а за смрътъта, нидума не се отваряше. Ингердинитѣ бузи пакъ се зачервихъ, здравieto ѝ пакъ се възстанови, както и веселостта ѝ. Слѣдъ нѣколко врѣме стана и свадбата на Ингердо съ Агуѣрна, а слѣдъ една година оная на Густава Адолфа съ Мария Елеонора Бранденбургска. Царьтъ и царицата все обичахъ и опитвахъ съ добрини Агуѣрна и любимата му съпруга; съчувствието на първитѣ къмъ послѣднитѣ никакъ не се намали, но отъ денъ на денъ все повече нарастваше, царьтъ именно, кога веќе свършваше заниманията си, които го записвахъ по цѣлъ денъ, най-често ходѣше у Агуѣрна за когото и казваше:

— Помежду дворянитѣ си азъ съмъ царь, ала у Агуѣрна азъ усѣщамъ себе си особно щастливъ.

На 6 й Ноември 1632 г. Густавъ Адолфъ падна геройски на бойното поле близо при Лудженъ, а тоже съ него заедно и Агуѣрниъ, който все юнашки се сражаваше. Него го погребѣхъ далечъ отъ отечеството му въ църквата на селото Меухъ.

Край.

Книги и Списания

Учитель мѣсечно педагогическо списание за ученици и възпитатели. Издава и наредъжда Хр. Максимотъ, година V Юний кн. X. *Пловдивъ*.

Учительски весникъ учительски лист урежуе и издаже Јов. Максимовичъ. година V 20 Јуни 1898 Свеска 18. Београдъ.

Български земеделецъ. Вѣстникъ излиза два пѣти въ мѣсеца на 5 и 20 въ София, редакторъ Никола Кантарѣевъ. Год. I Брой 1.20 Юний 1898 год.

Християнски Свѣтъ мѣсячно иллюстрировано религиозно еписания. Година VII Брой 7. Юний 1898 Русе.

Автономия вѣстникъ. Година. I. брой 7. Редакторъ А. С. Василевъ София 24 Юний 1898 гоо.

За знание.

Като съобщаваме на ония отъ абона-титѣ ни въ градоветѣ: Айгосъ, Балчикъ, Бѣла, Бѣлоградчикъ, Бургасъ, Видинъ, Вратца и Габрово, които не сж се издѣлжали още, че имъ испратихме распискитѣ имъ чрѣзъ Т. П. станция, умоляваме ги да исплатятъ дълга си при получванието на расписката отъ раздавача.

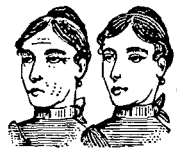
Съдържание.

Жуиета Адамъ. — Госпожа де Стаелъ и феминизмъ. — Еволюцията на феминизма. — Жената въ службата на обществената машина. — Франско прѣдание отъ кн. Д. Н. Цертелева. — Училището и домътъ. — Книги и списания. — За знание. — Обявления.

ЗЛАТЕНЪ МЕДАЛЪ отъ Парижското изложение 1887 г.

ПРЕДИ ПОСЛѢ

ПОСТОЯННО МЛАДИ!

Водата Rider прѣмахва въ 48 часа малкитѣ набръчканости край очитѣ, както и ония на бузитѣ и брадата, които угрозяватъ женитѣ въ 40 год. тя дава вѣчна младостъ. Пратете 3.50 и дом. (Clyda), direct, rue St. Pantaléon 3, Toulouse. (France) Малки стъкленици за опитъ 0.90 лв.

ОТКРЫТА ПОДПИСКА НА 1898 ГОДЪ НА ЖУРНАЛЪ

XIV ГОДЪ ИЗДАНИЯ 1898 г.

Н О В Ъ

XIV ГОДЪ ИЗДАНИЯ 1898 г.

иллюстрированный двухнедельный вѣстникъ современной жизни; политики, литературы, науки, искусства и прикладныхъ знаний

ЗА 24 РУБЛЯ

безъ всякой доплаты за пересылку премій, подписчики «НОВИ» получаютъ въ 1898 году, съ доставкою за границу, слѣдующія шесть изданій:

1) ЖУРНАЛЪ Н О В Ъ 24 выпуска въ форматѣ наибольшихъ европейскихъ иллюстрацій.	2) ОСОБЫЙ ИЛЛЮСТРИРОВАННЫЙ ОТДѢЛЪ МОЗАИКА (24 выпуска) составляющій какъ бы самостоятельный журналъ по прикладнымъ знаниямъ, вмѣщающій въ себѣ 16 рубрикъ	3) ЖУРНАЛЪ ЛИТЕРАТУРЪЕ СЕМЕЙНЫЕ ВЕЧЕРА (Отдѣлъ для семейнаго чтенія) 12 ежемѣсячныхъ книжекъ романовъ и повѣстей.
4) ВОСЕМЬ ПЕРЕПЛЕТЕННЫХЪ ТОМОВЪ полнаго собранія сочиненій П. И. МЕЛЬНИКОВА (АНДРЕЯ ПЕЧЕРСКАГО)	5) ЧЕТЫРЕ ПЕРЕПЛЕТЕННЫЕ ТОМА полнаго собранія сочиненій ВЛ. ИВ. ДАЛЯ (Казака Луганскаго)	6) ДВѢ РОСКОШНО ПЕРЕПЛЕТЕННЫЯ КНИГИ, формата in-folio, „ЖИВОПИСНОЙ РОССИИ“ посвященныя описанію МОСКВЫ и Москв. промышлен. обл.

ГODOВАЯ ПОДПИСНАЯ ЦѢНА за всѣ вышеобъявленныя изданія съ пересылкою за границу **24 РУБ.**

Согласно почтовымъ правиламъ за пересылку двухъ книгъ „Живописной Россіи“ уплачивается только до русской границы. Дальнѣйшая пересылка ихъ производится на счетъ подписчика, при чемъ плата за нее взывается на мѣстѣ назначенія, по иностранному почтовому тарифу, одновременно съ доставленіемъ книгъ. Разсрочка платежа допускается, при чемъ при подпискѣ должно быть внесено не мене 6 руб.; остальные же деньги могутъ высылаться по усмотрѣнію подписчика ежемѣсячно, до уплаты всѣхъ 24 руб. При подпискѣ въ разсрочку безплатныя преміи высылаются только по уплатѣ всей подписной суммы.

Къ свѣдѣнію гг. новыхъ подписчиковъ не получавшихъ «НОВИ» въ 1897 году.

Лица, не состоявшія подписчиками «НОВИ» въ 1897 году и не имѣющія еще первой половины СОЧИНЕНІИ АНДРЕЯ ПЕЧЕРСКАГО и первой половины СОЧИНЕНІИ В. И. ДАЛЯ, могутъ подписываться на «НОВЫ» въ 1898 году; значить, выѣвые шесть томовъ (т. е. томы 1 по 6) сочиненій А. Печерскаго и первые шесть томовъ (т. е. томы 1 по 6) сочиненій В. И. Дала, вмѣсто томовъ, выдаваемыхъ въ 1898 году прежнимъ подписчикамъ. Вторая же половина сочиненій, какъ А. Печерскаго,

такъ и В. И. Дала, будетъ выдана этимъ новымъ подписчикамъ въ 1899 году, въ чемъ редація теперь же и принимаетъ передѣшныя обязательства.

Новые подписчики на „НОВЫ“ 1898 года, т. е. лица, не бывшія подписчиками на журналъ въ минувшемъ 1897 г., при уплатѣ за 1898 г. 40 рублей, вмѣсто 24 руб., могутъ получить въ 1898 г.

всѣ 14 томовъ полнаго собранія сочиненій Андрея Печерскаго всѣ 10 томовъ полнаго собранія сочиненій В. И. Дала, а также и тѣ двѣ переплетенныя книги „Живописной Россіи“, которыя выдавались подписчикамъ въ 1897 году; значить, вмѣсто двухъ книгъ „Живописной Россіи“ они получаютъ четырѣ переплетенныя книги этого изданія, и, вмѣсто 12 томовъ сочиненій А. Печерскаго и В. И. Дала, 24 тома.

Отъ гг. болгарскихъ подписчиковъ, подписка на „НОВЫ“ принимается у г. Хр. М. Златоустова въ Бургасъ (Болгарія) и въ главной конторѣ періодическихъ изданій. Товарищества М. О. Вольфъ въ С. Петербургѣ (Россія) Гостиный дворъ № 21.

Подробныя объявленія высылаются изъ С. Петербурга безплатно по первому требованію.

Годишнѣтъ абонаментъ:

за абон. въ Т.-П. станция — на списаніе . . .	1. 3.—
— на списаніе съ притурката . . .	« 5.50
III за абон. на право въ Директ. — на списаніе . . .	« 4.—
на списаніе съ притурката . . .	« 7.—
III за странство — на списаніе . . .	« 5.—
— на списаніе съ притурката . . .	« 9.—

Отговорникъ: А. Петровъ

Всяко, що се отнася до списаніе или притурката испраца се съ адресъ: До Дирекцията на „Женския Свѣтъ“ ул. Войнишка № 122 — Варна.

Писма неплатени не се приематъ.

Всѣкакви обявления, относящи се до госпожи и господи, приематъ се.

Правото на записъ въ Т. П. стан. се плаща отдѣлно отъ абон.

Печатница Л. Нитче — Варна